

УДК 355.48(497.115)"1999"

DOI: 10.5937/pr84-57510

Приказ

Марко Мијатовић*

Београд

КОШАРЕ

Милан Бојић, Владимир
Лаци Крстић. 2023. *Кошаре* –
Нови Косовски бој. Београд:
Добродетелъ, 32 стр.

*Ко је разбио и сакрио све
што је некад било моје?
Гледај Проклетије испред
себе
Чекај, проходили сви још ни-
смо...*

Block out, Проклетије, 2012.

Херојски подвиг наших војника, тадашње Војске Југославије 1999. године, у бици на Кошарама ушла је и у нашу модерну културу. Уводни стихови припадају београдској рок групи Блок аут (снимљени 2012. године) која описује један уметнички, метафорични доживљај масивне планине на српско-албанској граници. Опис сигурно није без асоцијације (иако се она директно не спомиње) на храбре граничаре и остале јединице Војске Југославије (у борбама је учествовало две и по хиљаде војника, од којих 1200 стално) који су део границе на овој суровој и неприступачној планини (на појединим местима прелази надморску висину од 2500 метара) бранили током агресије НАТО пакта од 24. марта 1999. године, па све до примирја које је наступило 9–10. јуна исте године (непрестане борбе трајале су 67 дана, од 9. априла до 14. јуна 2024. године).

Подвиг јунака са Кошара ушао је и у стрип, па је тако у ауторству Милана Бојића (писца текста, који је епопеју Битке за Кошаре прилагодио свим генерацијама) и Владимира Крстића Лација (који је сачинио живописне

* Имејл адреса: markomijatovic78@gmail.com; ORCID: 0009-0008-9948-2287

илустрације, са јасном разликом зелених униформи Војске Југославије, уз карактеристичне знакове дизајниране од стране Владимира Лабата за Војску Југославије почетком 1990-их, на супрот црних униформи терористичке тзв. „Ослободилачке војске Косова”), у издању београдске издавачке куће Добродетељ 2023. године. Као модерно средство комуникације, овај стрип је створио могућност да се и млађе генерације, којима је пре свега намењен, упознају са подвизима хероја Битке на Кошарама, остајући веома занимљив сведок јунаштва једног времена за будуће генерације.

Уз основни мото „Нема повлачења, нема предаје – Не сме ни педаљ ове земље да падне” у стрипу се описује ситуација у којој је током НАТО агресије 1999. године са албанске стране границе трајао напад тзв. Ослободилачке војске Косова и регуларне Војске Албаније, док су у позадини биле трупе војски НАТО земаља на караулу „Кошаре”, коју је у том тренутку бранило 110 војника и осам чланова минобацачке посаде 125. моторизоване бригаде Војске Југославије, већином младића од 18 до 24 године на редовном служењу војног рока.

У дванаест прича (Напад на српски народ 1999. године, Копнени напад на Косово и Метохију, Велики Петак, Српски спартанци, Васкрс, У осињаку, Српска војска као птица Феникс, Јуриш на мине, Бржи од смрти, Семенка живота, Проклета планина, Пакао Кошара, Српски специјалци и Тенкови у облацима) описано је херојство и појединачни подвизи наших војника, посебно из периода васкршњих празника од 9. до 11. априла 1999. године, када је караула нападнута и када су вођене најжешће борбе. Упечатљиве су приче о храбрости, довитљивости, саможртвовању и жртвовању за друге наших војника. Међу „српским спартанцима” су: пуковник Драган Живановић, потпуковник Љубинко Ђурковић Вељко, командант Мирољуб Чупић Загор, пуковник Душко Шљиванчанин, потпуковник Драгутин Димчевски, поручник Оливер Младеновић, командир Тибор Церна, старији водник „Стари Вук” Предраг Леовац, заставник Ивица Миладиновић, Ивица Лазић Француз, Иван Младенов Џеј, Драган Грубић Груби, Иван Васојевић Јагуар, Небојша Џамић, Владан Абрамовић, Саша Радојевић, Вукоман Тешовић, Милорад Башчаревић, Дарко Анђелковић, Милутин Радић, на безбројним топографским тачкама – Опљаз,

Маја глава, Кобилице, Глава, Раса Кошарес, Гурт Нул. У центру пажње стрипа су одбијања напада на Велики петак и Велику Суботу, 9. и 10. априла, те контранапад 53. граничног батаљона на Васкрс, 11, 12. и 16. априла 1999. године, као и ратна догађања наредних дана и недеља.

Свакако да је најдирљивији и најимпресивнији био опис догађаја од 27. априла 1999. године када је свој велики подвиг учинио командир Тибор Церна, који се жртвовао уставши из рова и тако намамио једног француског снајперисту, који је пре њега убио четворицу наших војника. Након што је устао из рова узвикнуо је: „Усташо! Ајде, пуцај ако си јунак, ја те чекам!” Након првог поготка остао је усправан рекавши: „За ову земљу вреди умрети!”. Француски снајпериста је због тога морао да пуца још једном, те је тако Тибор Церна својим јуначким чином оставио

довољно времена да наше снаге лоцирају и елиминишу француског снајперисту.

Стрип се завршава посветом јединицама који су учествовали у борбама: 53. гранични батаљон са седиштем у Ђаковици, 125. моторизована бригада Приштинског корпуса Војске Југославије са седиштем у Косовској Митровици, 52. батаљон војне полиције Војске Југославије, 72. бригада за специјалне операције и 63. падобранска бригада. Поред регуларних јединица посвета је дата и добровољцима – ратним ветеранима из Србије и Републике Српске, као и страним добровољцима, како се наводи пре свега из Руске Федерације, Украјине, Финске, Шведске, Данске, Холандије, као и по једном Шкоту и Ирцу из Велике Британије.

Посебна почаст одата је страдалим војницима, за 108 јунака са Кошара, који су својим животима одбранили своју земљу.

Слава им!

* Овај рад је примљен 14. марта 2025. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 7. маја 2025. године